

AUTOREFERAT

1. IMIĘ I NAZWISKO:

Robert Majkut

2. WYKSZTAŁCENIE, POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE:

Jestem absolwentem Instytutu Socjologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie podczas studiów otrzymywałem stypendium naukowe za bardzo dobre wyniki w nauce. Realizowałem także fakultatywnie wybrane zajęcia na kierunku Organizacja i Zarządzanie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. W trakcie studiów magisterskich byłem zaangażowany w reprezentowanie uczelni poprzez aktywność sportową, występując w reprezentacji Uniwersytetu Wrocławskiego w koszykówce. Studia magisterskie ukończyłem w czerwcu 1996 roku zdając na ocenę bardzo dobrą egzamin magisterski i broniąc pracę magisterską pt. *Marketingowa funkcja motywu prestizu w zachowaniach konsumenckich*, której promotorem był dr hab. Ludwik Skiba. Po studiach magisterskich rozpocząłem studia doktoranckie, które ukończyłem w 2001 roku publiczną obroną pracy doktorskiej zatytułowanej *Urynkowanie gospodarki a formy przejawiania się aktywności ekonomicznej społeczeństwa polskiego w latach 1989–1999*. Praca miała charakter interdyscyplinarny, łączyła metodę i teorię socjologiczną, głównie socjologii gospodarczej, z makroekonomią, mikroekonomią oraz naukami pokrewnymi (psychologią społeczną i demografią).

3. INFORMACJE O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTAKACH NAUKOWYCH:

W październiku 2002 roku rozpocząłem pracę jako adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. W tym czasie w polu moich zainteresowań naukowych i badawczych znalazły się głównie analizy metodyki badań społecznych. Będąc członkiem zespołu naukowo-badawczego Socjologii miasta i wsi prowadziłem badania nad aktywnością ekonomiczną oraz przedsiębiorczością, jej uwarunkowaniami oraz wpływem na jakość życia. W tym okresie pracowałem także w ramach drugiego etatu jako adiunkt w Wyższej Szkole

Humanistycznej w Lesznie. W 2008 roku zmieniłem miejsce zatrudnienia na pierwszym etacie na Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu na stanowisku adiunkta, jednocześnie pełniąc funkcję prodziekana do spraw studenckich, a następnie do spraw studiów magisterskich. Funkcję tę pełniłem do 31.08.2021 r.

4. OMÓWIENIE OSIĄGNIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 219 UST. 1 PKT 2 USTAWY Z DNIA 2 LIPCA 2018 R. - PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.):

Jako osiągnięcie stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuję przedsięwzięcie zatytułowane:

Majkut R., Przedsiębiorca wobec współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2021

ISBN:978-83-8102474-7, s.382

Recenzenci:

dr hab. Izabela Kołodkiewicz

dr hab. Bogusław Kaczmarek

Przedłożona do oceny pozycja stanowiąca osiągnięcie naukowe, czyli monografia pod tytułem *Przedsiębiorca wobec współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości*, stanowi efekt moich badań nad problematyką przedsiębiorczości i wpisuje się w obszar analiz z gruntu nauki o zarządzaniu.

Książka dotyczy współczesnych uwarunkowań i czynników wpływających na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz kształtujących przedsiębiorczość, przede wszystkim związanych z obszarem zarządzania. Uzasadnieniem tego stanowiska jest to, że w niniejszym opracowaniu przyjąłem perspektywę definicyjną utożsamiającą przedsiębiorczość ze skłonnością do zakładania, prowadzenia i rozwoju podmiotu gospodarczego. Przedsiębiorczość stanowi zatem w tym ujęciu atrybut osoby prowadzącej działalność gospodarczą na własny rachunek i jest ściśle związana z procesami zarządzania.

W celu kompleksowego przeanalizowania i dzięki temu zrozumienia przemian, jakie dokonują się na obszarze przedsiębiorczości, analizuję w książce jej uwarunkowania dotychczasowe, takie, które są przedmiotem istniejących opracowań. W tej perspektywie badam najistotniejsze zmiany, które uwspółcześniły kwestię uwarunkowań i czynników wpływających na przedsiębiorców i przedsiębiorczość.

Pisząc tę książkę przyświecał mi zasadniczy cel, którym jest udzielenie odpowiedzi na pytanie badawcze, jakie współczesne uwarunkowania i czynniki wpływają na przedsiębiorców i przedsiębiorczość oraz jakie dają one możliwości przedsiębiorcom, by mogli skuteczniej zarządzać swoimi podmiotami gospodarczymi w obecnych warunkach. W świetle tego zasadniczego celu postawiłem główne założenie badawcze, że współczesne, dynamicznie zmieniające się otoczenie społeczno-gospodarcze stanowi zarówno wyzwanie dla przedsiębiorców, ale wskazuję także na szereg sposobów i narzędzi efektywnego zarządzania. Zarówno główne pytanie badawcze jak i postawione założenie analizuję w publikacji w odniesieniu do celów szczegółowych książki. Stanowią one udzielenie odpowiedzi na takie kwestie jak:

1) w jaki sposób na przedsiębiorców wpływają procesy integracji gospodarek przede wszystkim w wymiarze globalnym i jakie są związane z tym konsekwencje dla przedsiębiorstw oraz sposób zarządzania nimi?

2) jak na funkcjonowanie przedsiębiorców i przedsiębiorczość wpływają zmiany obserwowane na rynku pracy, zarówno w liczbie, jak i jakości kapitału ludzkiego?

3) jak zmiany w otoczeniu rynkowym, pojawienie się nowych kategorii konsumentów z niewystępującymi do tej pory preferencjami nabywczymi wpływają na funkcjonowanie przedsiębiorców?

4) jak postęp w dziedzinie technologii, który sam w sobie jest nowym czynnikiem przedsiębiorczości, a także jej determinantą, oddziałuje na kwestie organizacji procesów zachodzących w przedsiębiorstwie i jego otoczeniu?

5) w dobie dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego współczesnym czynnikiem przedsiębiorczości jest innowacyjność. Zatem kolejnym celem szczegółowym opracowania jest udzielenie odpowiedzi na pytanie o kwestię poziomu innowacyjności przedsiębiorstw oraz jakie są sposoby zarządzania innowacjami w celu podniesienia tego poziomu?

6) analizując strukturę przedsiębiorstw w Polsce, ale także w innych gospodarkach, i postępującą dominację w tej strukturze przedsiębiorstw mikro, małych

i średnich, kolejnym celem szczegółowym książki jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, na czym polega specyfika zarządzania podmiotami gospodarczymi z tej kategorii oraz jakie tu pojawiają się wyzwania stanowiące wyraz współczesnej przedsiębiorczości?

7) nie można także zapominać, w kontekście charakterystyki współczesnych uwarunkowań i czynników oddziałujących na przedsiębiorców i przedsiębiorczość, o przemianach, które dokonują się w obszarze otoczenia instytucjonalnego, stanowiącego wsparcie dla przedsiębiorców. Te kwestie w opracowaniu, które porusza zagadnienia współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości, są także wzięte przeze mnie pod uwagę jako cel szczegółowy publikacji.

W książce zawarłem studia literaturowe nad uwarunkowaniami przedsiębiorczości, ze szczególnym naciskiem na te współczesne, stanowiące konsekwencje przemian społeczno-gospodarczych czy wręcz cywilizacyjnych. Opracowanie rozpoczynam rozdziałem, w którym przedstawiam definicje i typy przedsiębiorczości oraz system czynników rozwoju przedsiębiorczości. Analiza, którą prowadzę w tym rozdziale, wskazuje na bogactwo definicyjne i różnorodność sposobów ujmowania przedsiębiorczości. W świetle tej analizy wyciągam wnioski, że przedsiębiorczość jest złożonym zagadnieniem determinowanym licznymi siłami, które są przedmiotem różnych nauk, stąd pojawia się też konkluzja o charakterze interdyscyplinarnym przedsiębiorczości. Co więcej, można na przedsiębiorczość spojrzeć w szerokiej perspektywie, zwracając uwagę na radzenie sobie z problemem ograniczoności zasobów, a także można ją badać w sposób zawężony do prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego. To drugie podejście dominuje w dalszej części opracowania.

Następnie charakteryzuję uwarunkowania ekonomiczne, w jakich funkcjonują przedsiębiorcy w perspektywie czynników najczęściej ujmowanych w literaturze przedmiotu. Wyniki tych analiz wskazują, że przedsiębiorczość rozumiana jako skłonność do założenia i prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego zależna jest zarówno od sił o charakterze mikroekonomicznym, ale w równym stopniu należy liczyć się też z wpływem czynników makroekonomicznych czy wręcz systemowych, które zależą między innymi od polityki gospodarczej państwa. Dopelniając tę analizę odwołuję się do istniejących na gruncie ekonomii teorii przedsiębiorczości, w tym również podejmuję kwestię rodzajów i typów przedsiębiorstw jako konsekwencji przedsiębiorczości. W tej części książki rozważam także relacje przedsiębiorczości z rozwojem gospodarczym oraz na jej podstawie wyciągam wnioski, że rozwój przedsiębiorczości, ujmowany przeze mnie jako zakładanie i zarządzanie

przedsiębiorstwem, ma pozytywny wpływ na procesy zarówno wzrostu gospodarczego, jak i rozwoju społecznego.

W kolejnej części książki, w celu komplementarnego ujęcia przedsiębiorczości, opisuję uwarunkowania społeczno-kulturowe i psychologiczne wpływające na przedsiębiorców i przedsiębiorczość, które są ujmowane w istniejących opracowaniach. Wnioski, jakie wyciągam z tej części analizy, potwierdzają złożoność przedsiębiorczości jako podstawy, która zależy od miejsca przedsiębiorcy w strukturze społecznej oraz od kultury, w której on funkcjonuje, i jej konsekwencji w postaci norm i wzorców zachowań przyswajanych w procesie socjalizacji. Niezwykle ważne są także predyspozycje tzw. osobnicze, które, jak przedstawia moja analiza w tej części książki, można odnieść do koncepcji cech charakterologiczno-osobowościowych jako determinanty przedsiębiorczości, można także analizować te predyspozycje w ujęciu dominacji antypresiębiorczych i proprzedsiębiorczych cech oraz wreszcie odnieść się można do koncepcji, według której przedsiębiorczość zależna jest od zaspokajania potrzeb. Moja konkluzja z tej części książki jest taka, że przedsiębiorczość i zarządzanie to nie tylko domena czynników ekonomicznych, ale równie ważną rolę odgrywają tu uwarunkowania i czynniki społeczno-kulturowe i psychologiczne.

Po tych obszarach analizy, które stanowią kanwę podstawowego zagadnienia opracowania, podjąłem charakterystykę współczesnych uwarunkowań funkcjonowania przedsiębiorców i przedsiębiorczości. W jej ramach są takie uwarunkowania i czynniki jak globalizacja, przemiany na rynku pracy, przemiany w otoczeniu rynkowym, przemiany technologiczne i organizacyjne przedsiębiorczości. Na bazie prowadzonych w książce analiz wyciągam wniosek, że zmieniające się otoczenie, w którym funkcjonują przedsiębiorcy, stanowi zarówno wyzwanie, jak także daje szereg możliwości efektywnego zarządzania podmiotami gospodarczymi. Integracja rynków powoduje pojawienie się nowych podmiotów gospodarczych, co wymusza działania na przedsiębiorcy, których celem jest utrzymanie pozycji konkurencyjnej i jednocześnie wskazuje na nowe sposoby zarządzania. Charakterystyka konsekwencji technologicznych i organizacyjnych globalizacji stanowi w moim ujęciu zbiór możliwych do wykorzystania przez przedsiębiorców działań zwiększających efektywność funkcjonowania ich podmiotów bez względu na wielkość przedsięwzięcia. Co więcej, w tej części książki konkluduję, że relacje przedsiębiorcy ze zmieniającym się otoczeniem rynkowym wymagają także, co podkreślam w książce, intensyfikacji działań z obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu oraz konieczności

uwzględnienia w strategiach marketingowych przemian dokonujących się na obszarze zachowań konsumenckich.

Istotnym wnioskiem z tej części analizy jest konkluzja dotycząca przemian na rynku pracy, w tym ilości i jakości w kapitale ludzkim. Globalizacja oraz procesy demograficzne wymuszają na przedsiębiorcy podjęcie działań na rzecz kreowania ich wizerunku jako atrakcyjnego pracodawcy, zwiększania lojalności pracowników i ich integracji z przedsiębiorstwem, a także, co szczególnie ważne w dobie współczesnych uwarunkowań, podjęcie działań z bogatego charakteryzowanego przez mnie w książce kalejdoskopu na rzecz podnoszenia kwalifikacji kapitału ludzkiego.

Współczesne uwarunkowania przedsiębiorczości wymagają od przedsiębiorców podejścia innowacyjnego w swoich podmiotach gospodarczych. Z tego względu w kolejnej części książki analizuję zagadnienie innowacyjności jako współczesnego czynnika przedsiębiorczości. Prowadzone tu badania, oparte na wtórnej analizie danych, wskazują na istotne problemy z poziomem innowacyjności polskich przedsiębiorstw, co ma swoje odzwierciedlenie w rankingach innowacyjności. Diagnoza ta umożliwi mi wskazanie szeregu determinant innowacyjności, począwszy od kultury organizacyjnej sprzyjającej innowacyjności, do relacji z nauką. Główny wniosek wynikający z tej części książki jest taki, że istnieją liczne możliwości podniesienia innowacyjności podmiotów gospodarczych przez przedsiębiorców, ale z jednej strony brakuje o nich wiedzy, środków kapitałowych oraz należytego wsparcia instytucjonalnego, które w tym procesie odgrywa niezwykle ważną rolę, dlatego instytucjom wsparcia przedsiębiorczości i oferowanym przez nie programom dla przedsiębiorców poświęcam dalszą część książki, w której poddałem te zagadnienia krytycznej analizie.

Współczesne uwarunkowania przedsiębiorczości odnoszą się także do charakteru podmiotów rynkowych. W związku z tym, że w strukturze przedsiębiorstw dominują przedsiębiorstwa z sektora mikro, małych i średnich, kolejną część książki poświęcam specyfice procesu zarządzania w tego typu przedsiębiorstwach, co stanowi praktyczny wymiar współczesnej przedsiębiorczości. W tej części wskazuję na istotne różnice w sposobie zarządzania podmiotami gospodarczymi z uwzględnieniem ich wielkości. Celem tej części opracowania jest analiza czynników efektywnego funkcjonowania przedsiębiorców na rynku, wynikających ze specyfiki ich przedsiębiorstw. Głównym wnioskiem z tej analizy jest stwierdzenie, że odpowiednie wykorzystanie w praktyce przedsiębiorczej specyficznych,

wskazanych w tej części książki cech przedsiębiorstw stanowi niekwestionowany walor rynkowy.

Po tej analizie charakteryzuję i oceniam współczesne instytucjonalne uwarunkowania przedsiębiorczości. Instytucje, których celem jest wsparcie przedsiębiorców oraz oferowane przez nie programy pomocowe i rozwoje adresowane do przedsiębiorców stanowią niezwykle istotny czynnik przedsiębiorczości we współczesnych uwarunkowaniach. Analiza zawarta w tej części książki pozwala mi konkludować, że otoczenie instytucjonalne w Polsce jest rozwinięte i dopasowane do potrzeb przedsiębiorców. Brakuje jednak koordynacji działań tych licznych instytucji, co ogranicza ich efektywność. Problemem jest także promocja programów pomocowych oraz uwzględnienie w działalności instytucjonalnej specyfiki dominujących w Polsce mikroprzedsiębiorców.

Cennym uzupełnieniem zawartych w poszczególnych częściach książki rozważań i badań jest przedstawiona w ostatnim rozdziale analiza współczesnych uwarunkowań oraz czynników przedsiębiorczości według przedsiębiorców, a także menedżerów. Ta empiryczna część książki pozwala mi na wyciągnięcie wniosków dotyczących wiodącej w opracowaniu kwestii, jakie czynniki są najistotniejszymi współczesnymi uwarunkowaniami wpływającymi na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz zarządzanie podmiotami gospodarczymi, a także z jakimi zagrożeniami i szansami należy się tutaj liczyć bądź mierzyć. Dzięki temu można uzyskać szersze spectrum badanego zagadnienia, uwzględniające zarówno opinie przedsiębiorców, ale także osób zarządzających przedsiębiorstwami, co stanowi dopełnienie opinii tych pierwszych. Badania zrealizowane były w sposób hybrydowy, oznacza to, że w ich realizacji wykorzystany został kwestionariusz CAWI, w którym zamieszczone były zarówno ustandaryzowane pytania zamknięte wielokrotnego wyboru, ale przede wszystkim w narzędziu tym respondenci mieli okazję w sposób swobodny wypowiedzieć się na zagadnienia dotyczące problematyki badawczej. Uzasadniając wybór takiego sposobu pozyskania materiału empirycznego twierdzę, że złożoność zagadnień współczesnych uwarunkowań i czynników wpływających na funkcjonowanie przedsiębiorców i rozwój przedsiębiorczości scharakteryzowana we wcześniejszych częściach książki wymaga podejścia jakościowego, bardziej pogłębionego i przemyślanego niż podejście wyłącznie ilościowe. Przyjęty przeze mnie w badaniu sposób hybrydowy łączy zarówno aspekty ilościowe i jakościowe, jakkolwiek nacisk położony został na poznanie wyrażonych w sposób swobodny opinii respondentów.

Wyniki moich badań wskazują, że dla respondentów funkcjonujących na co dzień w sferze gospodarczej we współczesnych warunkach niezwykle istotne jako czynnik przedsiębiorczości są przemiany w sposobie zarządzania podmiotami gospodarczymi związane z nowymi tendencjami rynkowymi stanowiącymi pochodną globalizacji. Podkreślone są ponadto także uwarunkowania wynikające ze zmian na rynku pracy, czy w ogóle w podejściu pracowników do swoich obowiązków, oraz przemian w postawach konsumenckich. Ten czynnik ludzki nowych uwarunkowań, w których funkcjonują przedsiębiorcy, dodatkowo musi zostać uzupełniony, zgodnie z uzyskanym materiałem empirycznym od respondentów, zagadnieniami postępu technologicznego, w tym digitalizacją procesów, a także znacznym wykorzystywaniem w działalności marketingowej nowych rozwiązań technologicznych. Oczywiście nie można pominąć podkreślonej przez badanych kwestii konieczności dokonywania zmian organizacyjnych ukierunkowanych na zmniejszenie kosztów funkcjonowania. We współczesnych warunkach rynkowych, co dowiodłem w swoich badaniach, niezmiennie ważne, z punktu widzenia praktyków przedsiębiorczości, są cechy psychologiczne, które stanowią czynniki rozwoju przedsiębiorczości, a mianowicie umiejętność znalezienia się w nowych warunkach oraz szybkie reagowanie na zmianę, co wpływa na elastyczność w działaniu przedsiębiorców. Podkreślić trzeba także rolę umiejętności tak zwanych miękkich, sprzyjających relacjom międzyludzkim w organizacji oraz dostępie do źródeł zasobów kapitałowych, ale przede wszystkim ludzi.

Współczesne uwarunkowania przedsiębiorczości, przemiany rynkowe, głównie odnoszące się do zachowań konsumenckich, ale także dostępu do informacji, jak to przedstawiam w analizie wyników badań przedsiębiorców i menadżerów, wymagają konieczności realizacji w praktyce gospodarczej działań w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu. Wreszcie w tej części książki, odwołując się do przeprowadzonych badań, konkluduję, że we współczesnych warunkach funkcjonowania przedsiębiorców kluczowe jest doświadczenie, które jest ważniejsze niż wiedza merytoryczna, chociażby wynikająca z badań naukowych, ale w świetle wypowiedzi badanych uwidacznia się także pogląd, że rola tego ostatniego czynnika jest coraz większa, z czego wyciągam wniosek, że z czasem będzie to podnosić innowacyjność przedsiębiorstw, a jest ona w obecnych uwarunkowaniach jednym z głównych czynników wpływających na funkcjonowanie przedsiębiorców i rozwój przedsiębiorczości.

Przedstawiony przeze mnie w książce problem funkcjonowania przedsiębiorców we współczesnych uwarunkowaniach i czynników przedsiębiorczości nie jest w sposób

wystarczający opisany na gruncie literatury fachowej. Pojawia się opracowania, w których podjęta jest kwestia współczesnej przedsiębiorczości. Niemniej jednak w obszarze analiz współczesnych uwarunkowań przedsiębiorczości widoczny jest deficyt opracowań. W książce komplementarnie analizuję współczesne uwarunkowania i czynniki funkcjonowania przedsiębiorców oraz przedsiębiorczości, i to nie tylko w perspektywie rozważań podręcznikowych, o charakterze teoretycznym, ale też z uwzględnieniem tego, co na temat współczesnych uwarunkowań przedsiębiorczości mówią sami przedsiębiorcy, a także osoby zarządzające przedsiębiorstwami.

Przeprowadzona przeze mnie w książce analiza obejmuje istotność wszystkich uwarunkowań, ale zarówno studia literaturowe jak i analizy empiryczne wskazują, że jeden z obszarów jest szczególnie wart podkreślenia. Chodzi o przemiany w zasobie oraz charakterze kapitału ludzkiego. Procesy demograficzne, a także wzrost poziomu wykształcenia, co za tym idzie świadomości zarówno pracowników, jak i konsumentów, co więcej oddziaływanie nowoczesnych technologii informatycznych, powoduje, że w swojej aktywności przedsiębiorczej osoby prowadzące działalność gospodarczą oraz zarządzające podmiotami gospodarczymi muszą posiadać cechy i kompetencje, które w tych skomplikowanych i zmiennych warunkach wpływają na efektywność zarządzania. Dotyczy to zagadnień zarządzania kapitałem ludzkim w organizacji, ale także pozyskiwania kompetentnych kadr oraz umiejętności utrzymywania relacji z otoczeniem społecznym, klientami, interesariuszami i kontrahentami. Z tego względu kluczowym czynnikiem przedsiębiorczości we współczesnych uwarunkowaniach są kompetencje wpływające na relacje międzyludzkie.

Książka, którą przekładam do oceny jako główne osiągnięcie naukowe, oprócz walorów poznawczych, wynikających z tego, że podejmuję w niej charakterystykę zarówno dotychczas analizowanych, jak przede wszystkim współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości, ma także wartość praktyczną dla funkcjonowania przedsiębiorców na rynku. Wskazuje możliwe do podjęcia działania w sferze organizacji i zarządzania przedsiębiorstwami we współczesnych uwarunkowaniach przedsiębiorczości.

5. INFORMACJA O WYKAZANIU SIĘ ISTOTNĄ AKTYWNOŚCIĄ NAUKOWĄ LUB ARTYSTYCZNĄ REALIZOWANĄ W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ UCZELNI, INSTYTUCJI NAUKOWEJ LUB INSTYTUCJI KULTURY, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNEJ:

Efektom mojej aktywności naukowej są opracowania naukowe w postaci zwartej, rozdziały w monografiach, artykuły w czasopismach krajowych i zagranicznych. Istotne jest także uczestnictwo w zespołach badawczych. Ważnym też stał się udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencjach krajowych i międzynarodowych czy też wizyta studyjna odbyta we Franklin University w Columbus w Stanie Ohio w USA.

Dorobek naukowy, który doprowadził mnie do osiągnięcia naukowego, składa się z 2 monografii, 2 książek, których jestem współautorem, 28 artykułów (20 po uzyskaniu stopnia doktora), w tym 7 w języku angielskim, oraz 9 rozdziałów w książkach. Moje zainteresowania badawcze w tych pracach koncentrują się na przedsiębiorczości jako zjawisku o charakterze interdyscyplinarnym, ale w szczególności odnoszą się do nauki o zarządzaniu.

Najszerzy obszar badań nad przedsiębiorczością stanowią analizy aktywności ekonomicznej społeczeństwa. Zagadnieniu temu została poświęcona moja praca magisterska. Rozwinięcie problematyki aktywności ekonomicznej jako wyrazu przedsiębiorczości społeczeństwa jest przedmiotem mojej dysertacji doktorskiej. Moje badania naukowe ukierunkowane są na analizy determinant przedsiębiorczości. Najbardziej szczegółowym obszarem moich badań stał się obszar analiz przedsiębiorczości imigrantów.

Moje badania nad zjawiskiem przedsiębiorczości, traktowanej jako jeden z wyrazów aktywności ekonomicznej, prowadzę już od ukończeniu studiów magisterskich, efektem czego jest opublikowanie 8 prac naukowych przed uzyskaniem stopnia doktora. Warto w tym miejscu podkreślić fakt opublikowania artykułu pt. *Interdisciplinary aspects of the theory of market*, który ukazał się w czasopiśmie z listy filadelfijskiej *Argumenta Oeconomica*.

Po obronie pracy doktorskiej dalsze badania nad przedsiębiorczością prowadziłem po zatrudnieniu na stanowisko adiunkta na Uniwersytecie Wrocławskim w Instytucie Socjologii. Pierwszym osiągnięciem naukowym z tego wynikającym jest rozdział w książce prof. Wandy Patrzalek *Zachowania konsumentckie*, w której znalazł się rozdział mojego autorstwa zatytułowany *Zachowania konsumentckie w procesie urynkwienia gospodarki*. Studia odnoszące się do problematyki aktywności ekonomicznej na rynku dóbr i usług zostały

pogłębione w kolejnym opracowaniu stanowiącym także rozdział w książce prof. Wandy Patrzalek pt. *Kulturowe determinanty zachowań konsumenckich*, gdzie ukazał się mój rozdział zatytułowany *Zachowania konsumenckie w myśli socjologiczno-ekonomicznej*. W tekście tym przedstawiam czynniki oraz uwarunkowania aktywności ekonomicznej odwołując się do teorii socjologicznych i ekonomicznych, co jest zgodne z przyjętą przeze mnie perspektywą interdyscyplinarną badania tego obszaru aktywności społeczeństwa.

Prowadząc badania w ramach Zakładu Socjologii Miasta i Wsi w Instytucie Socjologii UW, rozwój naukowy musiał także być ukierunkowany na lokalne kwestie dotyczące zagadnień aktywności ekonomicznej, w tym przedsiębiorczości. Tej problematyce są poświęcone kolejne artykuły: *Podaż usług socjalnych – stan obecny i perspektywa zmian w ciągu 5 i 10 lat* (stanowiący część opracowania będącego nie tylko publikacją naukową, ale także ekspertyzą pt. *Dolnośląski Rynek Usług Socjalnych - stan obecny i perspektywy rozwoju*) oraz *Przedsiębiorczość a jakość życia mieszkańców wielkiego miasta na przykładzie zbiorowości wrocławian*, gdzie w sposób szczegółowy przedstawiam relacje między rozwojem przedsiębiorczości rozumianym jako zmiana ilościowa i jakościowa w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych, a warunkami egzystencjalnymi zbiorowości wielkomiejskiej. Analizę opieram tutaj na zaproponowanej przez Władysława Misiaka operacjonalizacji terminu *jakość życia*. Opracowanie to znalazło się w publikacji o charakterze naukowym, a jednocześnie podręcznikowym, pt. *Współczesna socjologia miasta*.

Na tym obszarze analiz poświęconych przedsiębiorczości w kontekście relacji tego zjawiska z warunkami egzystencjalnymi mieszkańców miasta powstało kolejne opracowanie pt. *Wrocławianie wobec wyzwań gospodarczych. Spojrzenie na potencjał ekonomiczny zbiorowości wielkomiejskiej*. Stanowi ono część książki pt. *My Wrocławianie. Społeczna przestrzeń miasta*. W ten obszar badań wpisuje się również artykuł pt. *Potencjał aglomeracji wrocławskiej w opinii lokalnych przedsiębiorców*.

Wreszcie należy wspomnieć o powstałej w tym okresie książce, której byłem współautorem, w całości poświęconej problematyce przedsiębiorczości realizowanej w warunkach samozatrudnienia, pt. *Samozatrudnienie – sukces czy porażka*. Jak mówi sam tytuł, rzecz odnosi się do kontrowersyjnego zjawiska rozwoju przedsiębiorczości, jakim było (jest) samozatrudnienie. Książka ma charakter empiryczny, w oparciu o zagadnienia teoretyczne, kwerendę danych istniejących oraz badania pierwotne wśród osób działających

w warunkach samozatrudnienia w książce jest zamieszczona weryfikacja ich postawy względem tej formy przedsiębiorczości.

Dalszy rozwój moich badań nad przedsiębiorczością (po 2008 roku) odbywał się po zmianie miejsca zatrudnienia na Wyższą Szkołę Bankową we Wrocławiu, gdzie rozpocząłem pracę łącząc stanowisko adiunkta z funkcją prodziekana. Wiążąc się z tą uczelnią, mającą charakter ekonomiczny czy wręcz biznesowy, mam możliwość nawiązywania bliższych relacji ze środowiskiem przedsiębiorców współpracujących z Uczelnią w charakterze indywidualnym oraz za pośrednictwem instytucji okołobiznesowych (takich jak np. Zachodnia Izba Gospodarcza). Pierwszym efektem tego jest artykuł *Opportunities and Threats Related to Labour Market Globalizations*. W artykule tym w szerszym kontekście (globalnym) analizuję szanse i zagrożenia dla aktywności ekonomicznej, które wynikają z globalizacji rynków. Rozwinięcie tych rozważań znalazło się w rozdziale *Zachowania podmiotów rynkowych na globalnym rynku pracy* w książce pt. *Zachowania podmiotów w warunkach globalizacji rynków*.

Zmiana miejsca pracy nie spowodowała zerwania kontaktów z Uniwersytetem Wrocławskim. Dla potrzeb zbiorowego opracowania pt. *Problemy społeczne w przestrzeni Wrocławia* przeprowadziłem analizę systemu instytucyjnego rynku pracy, w efekcie czego powstała część książki pt. *Struktura gospodarcza miasta oraz system instytucjonalny rynku pracy*. Zgodnie z założeniami przyjętymi w tym opracowaniu struktura gospodarcza, a w szczególności rynek pracy, są obszarami oddziaływań szeregu czynników o charakterze interdyscyplinarnym. Jego specyfika potęgowana jest przez wyjątkowość podmiotów, które są obecne na tym obszarze. Uwarunkowania oddziałujące na kształt struktury gospodarczej, w tym zjawiska popytu i podaży siły roboczej na rynku pracy, są przedmiotem refleksji interdyscyplinarnej. Struktura gospodarcza kształtowana jest m.in. przez aktywność przedsiębiorczą społeczeństwa, uwarunkowania formalno-prawne, działania władz, klimat gospodarczy oraz ilość i jakość zasobów siły roboczej. Charakterystyka struktury gospodarczej oraz rynku pracy oparta musi być na analizie tendencji zmian na nim występujących. Takie spojrzenie zaproponowane we wspomnianym opracowaniu umożliwiło wskazanie racjonalnych rekomendacji odnoszących się do szeroko pojętej profilaktyki minimalizacji problemów społeczno-ekonomicznych wynikających z braku równowagi na rynku pracy i bezrobocia bądź nadwyżki podaży nad popytem na pracę w określonych sektorach. Zgodnie z przedstawionymi w opracowaniu analizami twierdzę, że struktura gospodarcza Wrocławia oraz uwarunkowania rynku pracy we Wrocławiu ulegają

przekształceniom zgodnie z założeniami teoretycznymi. Klimat gospodarczy w mieście określić można jako dość przyjazny dla przedsiębiorców, czego odzwierciedleniem jest znaczny przyrost podmiotów gospodarczych oraz wartości podstawowych wskaźników dotyczących rentowności prowadzonych biznesów. Sprawia to, że lokalni przedsiębiorcy mogą postrzegać miasto jako miejsce oferujące atrakcyjny rynek, o dobrej lokalizacji.

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu, moje obecne miejsce pracy, do 2015 roku bardzo intensywnie współpracowała z Narodowym Uniwersytetem Górniczym w Dniepropietrowsku. Efektami tej współpracy były konferencje, w których brałem czynny udział, odbywające się zarówno na Ukrainie jak i w Polsce, a przede wszystkim trzy anglojęzyczne artykuły dotyczące różnych aspektów przedsiębiorczości. Pierwszy z nich zatytułowany *Entrepreneurship in Poland after joining the European Union* stanowi analizę zmian, jakie dokonały się w Polsce na obszarze przedsiębiorczości po wejściu do Unii Europejskiej. Artykuł zawiera oprócz wniosków z wtórnej analizy danych dotyczących tych zmian także rekomendacje dla Ukrainy dotyczące tego, jak przygotować warunki do absorpcji możliwości, które daje integracja ze Wspólnotą Europejską dla lokalnej przedsiębiorczości. Podobna problematyka, lecz o szerszym zakresie, jest przedmiotem drugiego z artykułów, *Common Europe. Ukraine and Poland – New Socio-economic Challenges*, w którym poruszone są kwestie wyzwań, jakie dla społeczeństwa i gospodarki niesie ze sobą integracja. Wreszcie trzeci artykuł, pt. *Corporate social responsibility as a determinant of entrepreneurial climate*, zwraca uwagę na uniwersalne w swojej wymowie zagadnienia wpływu realizacji w praktyce idei społecznej odpowiedzialności biznesu jako determinanty rozwoju przedsiębiorczości. Problematyka społecznej odpowiedzialności biznesu i jej znaczenia znajduje swoje rozwinięcie w późniejszych moich badaniach i opracowaniach, w tym w monografiach. Temu zagadnieniu w znacznym stopniu poświęcam następujące prace: *Społeczna odpowiedzialność biznesu spółek Skarbu Państwa*, artykuł, w którym obok rozważań natury teoretycznej o genezie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) oraz jej wpływu na przedsiębiorczość, analizuję faktografię działań stanowiących realne egzemplifikacje stosowania CSR w praktyce. Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR), w aspekcie wpływu przedsiębiorczości na jakość życia, stanowi główną oś rozważań w artykule *Przedsiębiorczość jako determinanta jakości życia mieszkańców wielkiego miasta (na przykładzie zbiorowości wrocławian)*. Artykuł ten stanowił jednocześnie rozwinięcie moich wcześniejszych prac, w których bezpośrednio analizuję wpływ przedsiębiorczości na jakość życia mieszkańców miasta.

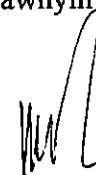

Istotną pozycję w moim dorobku naukowym dotyczącym badań nad przedsiębiorczością jest artykuł pt. *Przedsiębiorcy – przyczynek do analizy mechanizmów wykluczenia społecznego*. W artykule podjąłem problem oceny pozycji społecznej przedsiębiorców na tle innych kategorii społeczno-zawodowych, gdzie centralnym obszarem analizy czyni się szeroko rozumiany rynek pracy oraz atrybuty pozycji społecznej. Wnioski oparte na analizie wybranych danych empirycznych pozwalają mi zauważyć, że relatywnie korzystna pozycja przedsiębiorców na rynku pracy kontrastuje z istniejącymi ograniczeniami do pełnienia społecznie pożądanymi ról społecznych, co prowadzi z kolei do wykluczenia z aktywnego uczestnictwa w istotnych wymiarach życia społecznego. W artykule zawarta jest konkluzja, że zauważana dysproporcja między posiadanymi zasobami (potencjałem) a faktycznie obejmowanymi bądź przypisanymi rolami w życiu społecznym może być efektem mechanizmów wykluczenia, którym podlegają przedsiębiorcy, przy czym mechanizmy te są zarówno egzogenne, związane z procesami ogólniejszymi – niezależnymi od przedsiębiorców – jak również endogenne, objawiając się samoograniczeniami w sferze aspiracji i celów życiowych.

Obok prac nad problematyką dotyczącą różnych aspektów przedsiębiorczości, jej czynników oraz wpływu społecznego realizowałem prace nad książkami łączącymi aspekty naukowe i dydaktyczne. Pierwsza, której jestem autorem rozdziału, zatytułowana jest *Makroekonomia ze szczególnym uwzględnieniem polityki pieniężnej*. Pojawia się w niej moje opracowanie pt. *Bezrobocie na rynku pracy w warunkach gospodarki wolnorynkowej*, w którym ponownie analizuję od strony teoretycznej, a przede wszystkim empirycznej, aktywność ekonomiczną głównie na rynku pracy. Druga książka, której jestem współautorem, nosi tytuł *Ekonomia, Finanse, Nauka o przedsiębiorstwie. Zagadnienia podstawowe*. Mój wkład w merytoryczną stronę tego opracowania odnosi się przede wszystkim do charakterystyki podstawowych uwarunkowań funkcjonowania podmiotów gospodarczych.

Konsekwencją badań nad przedstawionymi powyżej opracowaniami są 2 monografie, pierwsza zatytułowana *Przedsiębiorczość w świetle uwarunkowań interdyscyplinarnych*, druga *Przedsiębiorczość imigrantów. Socjoekonomiczne studium zarządzania małymi przedsiębiorstwami imigrantów arabskich*.

W pierwszej z wymienionych książek ukazuję przedsiębiorczość jako złożone zjawisko, które jest determinowane czynnikami z obszaru wielu nauk. To podejście zgodne jest z twierdzeniem, że system gospodarczy nie istnieje samodzielnie, a jest powiązany z szeroko rozumianymi strukturami społecznymi, kulturą, otoczeniem instytucjonalnym oraz prawnym

czy, wreszcie, w wymiarze jednostkowym, z konstrukcją charakterologiczno-osobowościową osób uczestniczących w systemie. W tak przyjętej perspektywie, która najpełniej oddaje istotę złożonego zjawiska przedsiębiorczości, w książce analizuję znaczenie terminu „przedsiębiorczość”, charakteryzuję uwarunkowania ekonomiczne przedsiębiorczości w teorii ekonomii, a także uwarunkowania instytucjonalne i formalno-prawne tego zjawiska oraz uwarunkowania psychologiczne przedsiębiorczości. Wreszcie wyjaśniam też, w jaki sposób na przedsiębiorczość wpływają uwarunkowania socjologiczne, czyli kultura, struktury społeczne i stratyfikacja. Charakteryzuję także wpływ klimatu społecznego na przedsiębiorczość, nierzadko kształtowanego przez realizację w praktyce idei społecznej odpowiedzialności biznesu. Po tej części stanowiącej w znacznym stopniu studia literaturowe w książce podjąłem kwestię charakterystyki najważniejszych cech statystycznych przedsiębiorczości i wpływających na to zjawisko wskaźników makroekonomicznych, a także najważniejszych cech statystycznych przedsiębiorczości lokalnej i wpływających na nią cech bazy gospodarczej. W książce charakteryzuję wyniki własnych badań empirycznych, które wskazują profil społeczny przedsiębiorców, na przykładzie osób prowadzących działalność gospodarczą we Wrocławiu. W związku z tym książka łączy w sobie analizę teoretyczną z wynikami badań empirycznych, zarówno tych najnowszych, jak także wcześniej zrealizowanych, jakkolwiek wciąż wartościowych. Dzięki takiemu podejściu badawczemu w sposób komplementarny w książce są scharakteryzowane uwarunkowania przedsiębiorczości w interdyscyplinarnej perspektywie, wraz ze wskazaniem profilu społecznego przedsiębiorców działających w wymiarze lokalnym.

W drugiej wymienionej książce zatytułowanej *Przedsiębiorczość imigrantów. Socjoekonomiczne studium zarządzania małymi przedsiębiorstwami imigrantów arabskich*, stanowiącej efekt moich badań nad problematyką przedsiębiorczości, przedstawiam najważniejsze czynniki zjawiska przedsiębiorczości ze szczególnym naciskiem na uwarunkowania przedsiębiorczości imigrantów. Zawarta jest tu także charakterystyka cech odnoszących się do przedsiębiorstw, w których pojawia się zarządzanie w warunkach występowania różnic kulturowych. Uzasadniając wybór celu i przedmiotu problematyki książki twierdzą, że współczesne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, w tym wzmożone ruchy migracyjne oraz towarzysząca im dyfuzja wzorców kulturowych i zachowań w sferze aktywności ekonomicznej, stanowią istotny czynnik wpływający na rozwój przedsiębiorczości, w której widoczny jest kontekst zróżnicowań kulturowych. Badania nad zjawiskiem przedsiębiorczości imigrantów stają się zatem niezwykle ważnym obszarem

analizy aktywności ekonomicznej. Badania przedsiębiorczości imigrantów, w tym tych, którym poświęcona jest moja książka, czyli reprezentujących kulturę arabską, uzupełnia widoczne braki w tym zakresie.

Przedsiębiorczość i zarządzanie są aktywnościami komplementarnymi, w związku z tym moja książka *Przedsiębiorczość imigrantów. Socjoekonomiczne studium zarządzania małymi przedsiębiorstwami imigrantów arabskich* wpisuje się w obszar zagadnień czynników rozpoczęcia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz realizacji tej działalności w praktyce zarządzania. Podmiotem analizy są przedsiębiorcy, imigranci z krajów arabskich, głównie z Syrii, prowadzący swoje przedsiębiorstwa w Polsce, we Wrocławiu, czyli otoczeniu nowym dla nich społecznie, ekonomicznie i kulturowo.

Podjęta problematyka książki wpisuje się zatem w obszar nauki o zarządzaniu, zarządzania i organizacji małą firmą oraz zarządzania w warunkach występowania różnic kulturowych. W książce poruszam także zagadnienia dotyczące przyczyn emigracji i mechanizmów asymilacji imigrantów. Przede wszystkim problematyka książki odnosi się do zagadnień czynników przedsiębiorczości imigrantów oraz towarzyszącemu jej zjawisku zarządzania w warunkach występowania różnic kulturowych między przedsiębiorcami a pracownikami, klientami i kontrahentami.

Reprezentując nurt badań nad przedsiębiorczością w ujęciu interdyscyplinarnym podejmuję także analizy związane z zagadnieniami zarządzania podmiotami gospodarczymi. Szczególnie jest to zaakcentowane w artykułach: *Znaczenie badań ewaluacyjnych smaeniow w procesie zarządzania uczelnia. Na przykładzie raportu: „Badania ewaluacyjne jakości kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu* oraz w drugim artykule pt. *Innowacje w zarządzaniu usługami edukacyjnymi na przykładzie Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu*. W pierwszym opracowaniu przedstawiam relacje między rzetelnie zgromadzoną wiedzą o świadczonych usługach przez podmiot gospodarczy a racjonalnością decyzji dotyczących procesu zarządzania organizacją na przykładzie instytucji świadczącej usługi edukacyjne na poziomie studiów wyższych. W drugim, który stanowi rozdział w książce pt. *Innowacje w zarządzaniu*, ukazuję nowatorskie, innowacyjne podejście do procesu świadczenia usług edukacyjnych wraz ze wskazaniem wartości takiego podejścia.

Zagadnienie innowacyjności jako fundamentalny problem z gruntu nauki o zarządzaniu oraz jako czynnik przedsiębiorczości ma swoje rozwinięcie w artykule *Charakterystyka warunków instytucjonalnych wspierania innowacyjności w Austrii ze szczególnym*

uwzględnieniem systemu edukacyjnego. Uważam, że artykuł ten jest cenną pozycją w moim dorobku naukowym, ponieważ stanowi efekt współpracy z Konsulatem Austrii w Polsce, którą zamierzam rozwijać w celu prowadzenia dalszych badań nad innowacyjnością i przedsiębiorczością w perspektywie porównawczej z Austrią. Celem tej publikacji jest dyskusja nad tezą zakładającą, że efektywność funkcjonowania systemu wsparcia innowacyjności w Austrii wynika z organizacji systemu edukacyjnego i przede wszystkim z organizacji systemu instytucjonalnego wsparcia innowacyjności. Uzasadnieniem celu jest odwołanie się do rankingów innowacyjności gospodarek, według których Austria jest liderem w kluczowej z punktu widzenia innowacyjności kategorii, czyli współpracy biznesu z nauką. Zawarte w artykule ustalenia wynikające z wtórnej analizy danych i materiałów źródłowych wskazują, że efektywność systemu wsparcia innowacji przedsiębiorstw w Austrii wynika z dużych nakładów pieniężnych na inwestycje w badania i rozwój, promocji uczenia się przez całe życie, wysokiej świadomości roli branży kreatywnej w pobudzaniu innowacyjności, zaangażowania podmiotów austriackich w projekty badawczo-rozwojowe, przejrzystego systemu instytucjonalnego wsparcia innowacyjności koordynowanego przez Austriacką Federalną Izbę Gospodarczą. Innowacyjności sprzyja także zaangażowanie się państwa w promocję innowacyjności, a przede wszystkim pobudzanie innowacyjności firm poprzez nawiązywanie współpracy przedsiębiorstw z instytucjami naukowo-badawczymi.

Niezwykle istotnym zagadnieniem z obszaru nauki o zarządzaniu jest kultura organizacyjna. Zagadnienie to jest przedmiotem artykułu *A Security-oriented Corporate Culture of an Organisation in a Pandemic. A case study of WSB in Wrocław.* Jak wynika z tytułu publikacji, jego zasadniczym celem jest ukazanie istotnej roli kultury organizacyjnej służącej bezpieczeństwu organizacji na przykładzie niepublicznej uczelni wyższej. Artykuł zawiera kluczowe zagadnienia teoretyczne odnoszące się do roli kultury organizacyjnej jako narzędzia zarządzania, a w szczególności kładzie nacisk na kulturę służącą bezpieczeństwu organizacji. Część empiryczna artykułu oparta jest na studium przypadku uczelni, w której w dobie pandemii koronawirusa dokonano istotnych przemian w normach społecznych kształtujących kulturę organizacji dla bezpieczeństwa, w celu efektywnego funkcjonowania tego podmiotu w warunkach zagrożenia epidemicznego. Artykuł posiada walory poznawcze, zawiera charakterystykę wdrożonych procedur jako z jednej strony konsekwencji kultury organizacyjnej, a z drugiej czynnika jej zmiany w przykładowej organizacji. Stanowić to może tak zwaną dobrą praktykę, ponieważ z perspektywy czasu procedury te okazały się skuteczne.

Mój dorobek naukowy, scharakteryzowany powyżej, pokazuje, że prace stanowiące zarówno osiągnięcie naukowe, jak także publikacje prowadzące do niego, są napisane w perspektywie nauki o zarządzaniu i odnoszą się do różnych aspektów przedsiębiorczości. Wartością dla nauki monografią stanowiącej główne osiągnięcie naukowe oraz moich publikacji, które prowadziły mnie do osiągnięcia naukowego, jest charakterystyka zjawiska przedsiębiorczości w sposób interdyscyplinarny (takie ujęcie szczególnie widoczne jest w książce *Przedsiębiorczość imigrantów. Socjoekonomiczne studium zarządzania małymi przedsiębiorstwami imigrantów arabskich*, a także w mojej wcześniej wydanej monografii zatytułowanej *Przedsiębiorczość w świetle uwarunkowań interdyscyplinarnych*) oraz to, że przedstawiam przedsiębiorczość w relacjach z zarządzaniem oraz jego efektami, w tym ukazuję w moich pracach wpływ przedsiębiorczości na procesy gospodarcze i społeczne. W moim dorobku nie brakuje także opracowań, które akcentując kwestie zarządzania zawierają również odniesienia do innych dyscyplin wiedzy, takich jak na przykład socjologia. W ten sposób realizowana przeze mnie aktywność naukowo-badawcza stanowi istotny wkład do obszaru nauki o zarządzaniu.

Angażując się w proces naukowo-badawczy dotyczący głównego nurtu moich zainteresowań, czyli przedsiębiorczości i jej czynników oraz relacji przedsiębiorczości z zarządzaniem, zajmuję się także analizą zagadnień z innych obszarów. Mój dorobek badawczo-naukowy związany jest również z problematyką odnoszącą się do klasycznych ujęć teoretycznych ekonomii i socjologii wraz ze wskazaniem ich zastosowań w poznaniu rzeczywistości. Na tym obszarze warto podkreślić dwa opracowania, w których analizuję kwestie polityki społecznej w ujęciu W. Grabskiego oraz krytyki racjonalności ekonomicznej w perspektywie koncepcji T. Veblena. Są to teksty:

- R. Majkut, *Władysław Grabski - restrykcyjny ekonomista czy zwolennik solidaryzmu społecznego*, (w:) *80. rocznica reform profesora Władysława Grabskiego, Materiały z konferencji naukowej*, Gajt Wrocław 2004,
- R. Majkut, *O socjologicznej krytyce racjonalności ekonomicznej*, (w:) *Zuk Piotr (red.) Dogmatyzm, rozum, emancypacja*, Wydawnictwo Scholar, Warszawa 2005,

Kolejny obszar zainteresowań badawczych związany jest z zagadnieniami integracji teorii ekonomicznej (głównie makroekonomicznej) z socjologią. Nawiązuje to w znacznym stopniu do zagadnień z głównego osiągnięcia naukowego, ale akcent w większym stopniu na tym obszarze położony jest na kwestie metodologii badań nad efektywnością ekonomiczną

i możliwością obiektywnego przełożenia jej na warunki egzystencjalne społeczeństwa. W ten obszar wpisują się następujące opracowania:

- *R. Majkut, D. Wójcik, Happiness domestic Product. (w:) Poland and Ukraine, Common Europe. Ukraine and Poland under Conditions of Globalization and European Integration, Wyd. WSB, Poznań - Wrocław 2012*
- *R. Majkut, D. Wójcik, Produkt Krajowy Szczęścia. Polska a Ukraina, (w:) United Europe: prospects of development, Zeszyty Naukowe Narodowego Uniwersytetu Górniczego w Dniepropietrowsku, 2010*
- *R. Majkut, D. Wójcik, Empirical research on a New currency and the society. Poles' opinions about Poland's adoption of the euro, Zeszyty naukowe WSB we Wrocławiu, 15/2010*

Trzecim obszarem analiz są zagadnienia dotyczące zarządzania procesami zachodzącymi w miastach. W ten obszar wpisują się następujące artykuły:

- *R. Majkut, M. Błaszyk, M. Zethay, Analiza stanu i procesów integracji społeczno-gospodarczej, instytucjonalnej i przestrzennej regionu. Dokonanie analizy dotyczącej koegzystencji funkcji ochronnych oraz rozwoju systemów komunikacji i sieci infrastruktury w województwie dolnośląskim. Analiza zrealizowana w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu: „Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego” przy współudziale z Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej, Wrocław 2010*
- *R. Majkut, Zarys problematyki roli badań socjologicznych w zarządzaniu miastem. Na przykładzie badań empirycznych kondycji gospodarczej Wrocławia w opinii jego mieszkańców, Zeszyty Naukowe WSB we Wrocławiu nr 13/2009*

W swoim dorobku naukowym posiadam pozycję, która stanowi konsekwencję łączenia stanowiska adiunkta z funkcją prodziekana w Wyższej Szkole Bankowej, a dotyczy charakterystyki funkcjonowania studentów zagranicznych na uczelni, ukazanych w świetle koncepcji migracji i asymilacji imigrantów. Temu zagadnieniu poświęcony został artykuł:

- *R. Majkut, J. Pluta, R. Rybczyński, A Socjo-Economics Portrait of Foreign Students in Poland – as Exemplified by Students from Former CIS Studying at WSB University in Wrocław, Management 2/2016 University of Zielona Góra. Faculty of Economics and Management.*

6. INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH DYDAKTYCZNYCH, ORGANIZACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH NAUKĘ LUB SZTUKĘ:

Zajęcia dydaktyczne prowadzę od rozpoczęcia studiów doktoranckich na Uniwersytecie Wrocławskim w roku 1996.

W Wyższej Szkole Bankowej, na studiach magisterskich na kierunku Zarządzanie realizuję swój autorski przedmiot Przedsiębiorczość. Łączy on w sobie refleksję teoretyczną dotyczącą czynników rozwoju przedsiębiorczości, z praktyką założenia i zarządzania podmiotem gospodarczym. W trakcie realizacji zajęć obok treści związanych z podstawowymi zagadnieniami zarządzania podmiotami gospodarczymi zajmuję się problematyką determinant przedsiębiorczości, społeczną odpowiedzialnością biznesu oraz efektywnością komunikowania się w organizacjach jako atrybutu przedsiębiorcy.

Oprócz zajęć z Przedsiębiorczości prowadzę zajęcia z Socjologii, w znacznym stopniu w ujęciu Socjologii ekonomicznej oraz Socjologii organizacji i zarządzania, a także z Komunikacji społecznej (Podstawy komunikacji społecznej, Komunikacja społeczna, Komunikacja interpersonalna). Prowadzę również zajęcia z Ekonomii, Mikroekonomii i Makroekonomii. W swoim dorobku dydaktycznym mam także realizację zajęć z Demografii, Marketingu oraz Badań marketingowych.

W dorobku dydaktycznym mam także doświadczenie z realizacji zajęć z Ekonomii na studiach MBA oraz zajęć z umiejętności komunikowania się, a także z badań marketingowych na Studiach podyplomowych.

Działalność dydaktyczno–naukowa wiąże się również z moją pracą nad promowaniem prac licencjackich i magisterskich. Wypromowałem ponad 150 licencjatów oraz 100 magistrów. W promowanych przeze mnie pracach dyplomowych analizowana jest problematyka przedsiębiorczości, czynników ją kształtujących, barier rozwoju przedsiębiorczości oraz wpływu kompetencji pracowników, jak także systemów zarządzania kapitałem ludzkim jako determinant sukcesu przedsiębiorstwa.

Jestem także promotorem pomocniczym pracy doktorskiej napisanej przez mgr. Sławomira Pizonia pt. *Wpływ zmian wskaźników makroekonomicznych na finansowe wskaźniki mikroekonomiczne w warunkach silnych zmienności otoczenia*, obronionej 20.02. 2018 r.

Najważniejszym osiągnięciem organizacyjnym jest piastowana od 2008 do 2021 r. funkcja prodziekana na Wydziale Finansów i Zarządzania w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Piastując funkcję prodziekana odpowiedzialny byłem za sprawy studenckie oraz organizację toku studiów, szczególnie studiów magisterskich. Jako prodziekan jestem współautorem opracowania i wdrożenia w praktykę nowatorskiego systemu dydaktyki, który obecnie jest realizowany w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu (proces dydaktyczny oparty jest na komplementarnym systemie wzajemnie uzupełniających się przedmiotów kształcenia ogólnego, kierunkowego i specjalnościowego). Celem tego systemu jest maksymalizacja korzyści wynikających z Krajowych Ram Kwalifikacji, czyli w sposób optymalny przyswojenie wiedzy, umiejętności oraz ukształtowanie kompetencji społecznych. System ten stanowi znaczące osiągnięcie organizacyjne. Jego podstawą jest przygotowanie przez mnie i przeprowadzanie badań dotyczących monitoringu rynku pracy na Dolnym Śląsku. Głównym problemem badawczym była kwestia, jak przedstawiał się w wymiarze ilościowym i jakościowym (preferencja zawodów, kwalifikacji i umiejętności) popyt na pracę zgłaszany przez dolnośląskich pracodawców w analizowanym okresie oraz jakie pracodawcy zakładali zmiany w tym względzie w okresie roku, dwóch i trzech lat. Podstawowym celem badań było poznanie stanu obecnego najbardziej pożądanych przez pracodawców zawodów oraz kwalifikacji i umiejętności osób, które ubiegają się o zatrudnienie oraz eksploracja dynamiki zmian tych preferencji w okresie roku, dwóch i trzech lat. Ten cel poznawczy łączył się z celem praktycznym, wprowadzaniem zmian do programów studiów umożliwiających zdobycie przez studentów cennego dla pracodawców wykształcenia. Jednocześnie cel praktyczny dotyczył zaspokajania potrzeb pracodawców związanych z możliwościami zatrudniania przez nich osób, absolwentów WSB we Wrocławiu, z oczekiwanymi kwalifikacjami. Badanie zrealizowane zostało na populacji przedstawicieli najwyższego szczebla zarządzającego przedsiębiorstwem, przede wszystkim z właścicielami przedsiębiorstw. Podstawowym rezultatem badań była diagnoza oczekiwań pracodawców dotyczących zawodów, kwalifikacji i umiejętności absolwentów wyższej uczelni. Diagnoza ta wpłynęła na modyfikację kierunków studiów, programów nauczania oraz na położenie nacisku na te aspekty studiów, które wykształcą absolwentów WSB atrakcyjnych zawodowo dla pracodawców. Konsekwencją realizacji badań były skoordynowane przeze mnie modyfikacje w programach nauczania w WSB we Wrocławiu. Główna rekomendacja wypowiedziana przez przedsiębiorców dotycząca zmian w programach studiów, których celem miałyby być lepsze dostosowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwentów, związana

była z upracticznieniem studiów. Wyniki badań posłużyły do wprowadzenia szeregu zmian programowych i modyfikacji organizacji studiów. Zmiany te miały zostać przetestowane w toku realizowania roku akademickiego. Nie zostały one potraktowane jako rozwiązania idealne, lecz jako innowacyjne koncepcje dydaktyczne. Zatem założone zostały możliwości dalszych modyfikacji tego systemu, tak aby wypracowany został konsensus między oczekiwaniami przedsiębiorców a możliwościami organizacji pracy uczelni. Istotne było także to, aby proponowane działania służyły osiągnięciu przez uczelnię celu i misji strategicznej. Co więcej, wprowadzone zmiany nie mogły spowodować deprecjacji uczelni wyższej do roli firmy oferującej szkolenia zawodowe. Uczelnia ma przede wszystkim charakter zawodowy, lecz proponowane zmiany musiały odpowiadać wysokiemu poziomowi jakości kształcenia i aspiracjom akademickim. Wprowadzane przy mojej koordynacji zmiany dotyczyły zatem:

- Uruchomienia nowego kierunku – logistyki inżynierskiej. Stanowiło to konsekwencję opinii większości badanych, że na rynku pracy brakuje wykwalifikowanych inżynierów.
- Opracowania koncepcji i wprowadzenia do programu studiów na kierunku logistyka inżynierska przedmiotów kładących nacisk na praktyczne umiejętności i umożliwiające zaangażowanie praktyków życia gospodarczego, czyli zmiana ta odpowiada oczekiwaniom pracodawców zgłaszanym w badaniach.
- Uruchomienia na studiach magisterskich II stopnia kierunku Zarządzanie – celem tego były zaspokojenie potrzeb pracodawców dotyczących wysoko wykwalifikowanej kadry menedżerskiej.
- Opracowania koncepcji i wprowadzenia do programu studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie specjalności, które odpowiadają potrzebom pracodawców.
- Opracowania koncepcji i wprowadzenia do programu studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie przedmiotu Przedsiębiorczość, który służy praktycznemu kształtowaniu umiejętności menedżerskich (przy jednoczesnej dbałości o dostarczenie wiedzy akademickiej dotyczącej interdyscyplinarnych czynników rozwoju przedsiębiorczości). Przedmiot kładzie nacisk na praktyczność kształcenia. W prowadzenie warsztatów z tego przedmiotu zaangażowane zostały osoby znające biznes od strony praktycznej, co stanowi ważny postulat zmian programowych proponowanych przez badanych przedsiębiorców.
- Opracowania koncepcji i wprowadzenia do programu studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie przedmiotu Negocjacje. Przedmiot kładzie nacisk na praktyczność kształcenia

w zakresie menedżerskich umiejętności negocjacyjnych. Stanowi to realizację kolejnego ważnego postulatu zmian programowych proponowanych przez badanych przedsiębiorców.

- Uruchomienia nowego kierunku – filologii angielskiej ze specjalnością angielski w biznesie. Jest to konsekwencja opinii większości badanych, że na rynku pracy brakuje wykwalifikowanych kadr posługujących się umiejętnościami komunikacyjnymi w biznesowym języku angielskim.

- Wprowadzenia nowej siatki godzin na studiach I stopnia na kierunku Zarządzanie. Zgodnie z nią większy nacisk położony został na zajęcia praktyczne, warsztaty i ćwiczenia kosztem części czasu poświęcanego tradycyjnie na wykłady (koncepcja ta może zostać wprowadzona także na pozostałych kierunkach).

- Wprowadzenia na studiach I stopnia na kierunku Zarządzanie nowej organizacji roku akademickiego, polegającej na odejściu od podziału na semestry. Celem tej zmiany było umożliwienie prowadzenia krótkich, skondensowanych kursów, które kształtują postawy systematyczności oraz większego zaangażowania studentów, co przygotować ma ich do odpowiedniego funkcjonowania na rynku pracy zgodnie ze zgłaszanym w badaniach zapotrzebowaniem przedsiębiorców.

- Wprowadzenia na studiach I stopnia na kierunku Zarządzanie nowych zasad zaliczania końcowego przedmiotów. Zmiana polega na odchodzeniu od egzaminów testowych na rzecz pracy pisemnej, indywidualnej lub projektów grupowych nad konkretnymi rozwiązaniami problemów. Jest to zgodne z oczekiwaniami przedsiębiorców, które znalazły się w wynikach badań.

- Wprowadzenia na studiach I stopnia na kierunku Zarządzanie nowych zasad zaliczania cząstkowego przedmiotów. Zmiana polega na inicjowaniu przez prowadzącego aktywności studentów na zajęciach (np. w postaci prac domowych). Celem tego było kształtowanie postaw opartych na aktywności i zaangażowaniu przy jednoczesnym indywidualnym zarządzaniu czasem przez studentów i walką ze stresem. Jest to konsekwencją wskazywanej przez przedsiębiorców w badaniach konieczności posiadania wspomnianych umiejętności i cech absolwentów pożądanых na rynku pracy.

- Przygotowania koncepcji oraz wprowadzenie do programu studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie przedmiotu Podstawy komunikacji społecznej, który praktycznie kształci w zakresie umiejętności komunikowania się w sferze gospodarczej zarówno w wymiarze grupowym, jak i interpersonalnym. Jest to odpowiedź na zgłaszaną przez przedsiębiorców potrzebe.

- Przygotowania koncepcji oraz wprowadzenie do programu studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie przedmiotu Umiejętności uczenia się i logicznego myślenia, przedmiotu, który praktycznie kształci w zakresie umiejętności kształcenia się, zdobywania wiedzy i szukania jej źródeł. Przedmiot przygotowuje studentów do systematycznego poszerzania swoich kompetencji i uświadomi konieczność permanentnego uczenia się. Jest to odpowiedź na zgłaszaną przez przedsiębiorców potrzebę.

- Przygotowania koncepcji oraz wprowadzenie do programu studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie przedmiotu Problemy społeczno-gospodarcze. Celem jego jest praktyczne kształtowanie umiejętności rozwiązywania rzeczywistych problemów związanych z funkcjonowaniem społeczeństwa i gospodarki (przy jednoczesnym kształtowaniu kompetencji społecznych opartych na wiedzy, którą przedmiot także dostarcza). Jest to odpowiedź na zgłaszaną przez przedsiębiorców potrzebę.

Ponadto w oparciu o wyniki badań nad przedsiębiorcami koordynowałem wprowadzenie propozycji zajęć ponadprogramowych, których celem było zwiększenie umiejętności, wiedzy i kompetencji studentów - przyszłych pracobiorców. Na uwagę zasługują takie inicjatywy jak na przykład konsultacje z prowadzenia własnego biznesu, warsztaty asertywności, autoprezentacji, współpraca z biznesem na zasadzie nowych staży oraz wizyty studyjne itp.

Jako prodziekan zarządzałem procesem tworzenia opracowań, tak zwanych manuali, do realizowanych zajęć. Wdrożenie koncepcji organizacji dydaktyki wykorzystującej manuale jest konsekwencją mojej współpracy z amerykańską uczelnią Franklin University z Columbus w stanie Ohio, w której to uczelni odbyłem także wizytę studyjną.

Wprowadzenie powyższych modyfikacji uznaję za bardzo znaczące osiągnięcia organizacyjne.

Moja działalność organizacyjna związana jest także z pełnieniem funkcji członka Wydziałowej Komisji do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia, prace której oparte są na mojej koncepcji weryfikacji jakości realizacji zajęć dydaktycznych w oparciu o przygotowaną przeze mnie koncepcję metodyczną.

Moja działalność organizacyjna związana jest także z pełnieniem funkcji sekretarza komisji rekrutacyjnej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 2003 oraz 2005. Pełniłem także funkcje skarbnika oddziału wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Obecnie jestem także członkiem Polskiego Towarzystwa Badaczy Rynku i Opinii. Byłem także członkiem komitetów organizacyjnych konferencji naukowych.

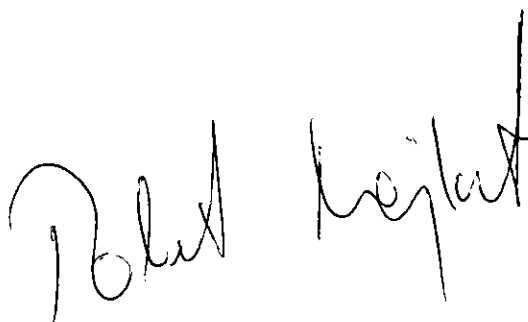

Realizowane przeze mnie kwestie popularyzacji nauki są związane z corocznymi wizytami w szkołach średnich przy okazji zakończenia roku szkolnego, podczas których prezentuję wartości kształcenia się na studiach wyższych.

Naukę popularyzuję także w środowisku przedsiębiorców zrzeszonych w Zachodniej Izbie Gospodarczej oraz Dolnośląskiej Loży Business Center Club uczestnicząc w licznych spotkaniach organizowanych przez te instytucje.

Popularyzacja nauki odbywa się także w ramach spotkań organizowanych przez Dolnośląską Radę Przedsiębiorczości i Nauki (DRPiN), gdzie mam wykłady.

Jestem także autorem 4 manuali, czyli materiałów (wersji papierowej i elektronicznej), za pomocą których studenci z łatwością mogą przyswajać wiedzę z zakresu realizowanych przez mnie przedmiotów.

A handwritten signature in black ink, reading "Robert Hajlak". The signature is written in a cursive style with a large initial 'R'.